

Προσωπική Αναφορά Εκτελεστικών Λειτουργιών

Αναστάσιος Ράπτης | 04/02/2013

Αξιολόγηση Εκτελεστικών Λειτουργιών

Εισαγωγή:

Δοκιμασίες Εκτελεστικών Λειτουργιών και η Συμβολή τους στην Επαγγελματική σας Επιλογή

Η σημασία της αξιολόγησης των γνωστικών δεξιοτήτων

Οι γνωστικές ικανότητες και δεξιότητες, οι οποίες αποτελούν το νοητικό δυναμικό του ατόμου παίζουν σημαντικό ρόλο στις επαγγελματικές του επιλογές. Τα άτομα τα οποία καταφέρνουν να ασκήσουν κάποιο επάγγελμα το οποίο συνάδει με τις ιδιαίτερες ικανότητες, αλλά και τις ατομικές τους δεξιότητες και κλίσεις είναι πιο πιθανό να επιτύχουν σε ατομικό επίπεδο, αλλά και να προοδεύσουν κοινωνικά.

Μπορεί να ειπωθεί, ότι όσο περισσότερο συνάδει η επιλογή επαγγέλματος με το είδος νοημοσύνης που χαρακτηρίζει το κάθε άτομο, όπως αυτή αξιολογείται με τις γνωστικές δοκιμασίες, τόσο πιο επιτυχημένη είναι αυτή η επιλογή.

Η συνειδητοποίηση των κλίσεων και των ικανοτήτων ενός ατόμου στα πλαίσια της επαγγελματικής συμβουλευτικής έχει μεγάλη σημασία. Μέσα από την αξιολόγηση των γνωστικών δεξιοτήτων του, το άτομο μπορεί να επιβεβαιώσει τις ικανότητες τις οποίες θεωρεί ότι διαθέτει, ή/ και να ανακαλύψει κλίσεις που ίσως να μη γνώριζε ότι κατείχε. Έτσι του δίνεται η δυνατότητα να τις αξιοποιήσει στο μέγιστο βαθμό.

Ακόμη, το να γνωρίζει κάποιος τις γνωστικές του ικανότητες είναι σημαντικό για την επισήμανση και τη διαχείριση ή / και τη βελτίωση τυχών αδυναμιών σε ορισμένες από αυτές τις δεξιότητες.

Ως χαρακτηριστικά παραδείγματα γνωστικών ικανοτήτων αναφέρονται συνοπτικά οι εξής:

1. Κατανόηση λόγου,

2. Αριθμητική ικανότητα,

3. Ευχέρεια λόγου,

4. Αντίληψη χώρου,

5. Μνήμη,

6. Προσοχή,

7. Λογική σκέψη,

8. Πρωτοτυπία.

Εκτελεστικές Λειτουργίες

Ο όρος **‘Εκτελεστικές Λειτουργίες’** αναφέρεται στις γνωστικές δυνατότητες οι οποίες είναι αναγκαίες για την εκτέλεση σύνθετης συμπεριφοράς με σκοπό την εκπλήρωση κάποιου στόχου και την προσαρμογή σε ένα εύρος αλλαγών και απαιτήσεων του περιβάλλοντος.

Επομένως ένα άτομο με υψηλές επιδόσεις σε δοκιμασίες εκτελεστικών λειτουργιών, μπορεί:

- να ανταποκρίνεται σε πιο σύνθετα καθήκοντα,
- να αντιλαμβάνεται και να εκπληρώνει αποτελεσματικότερα εργασιακούς στόχους
- να προσαρμόζεται στις αλλαγές και
- να αντιλαμβάνεται καλύτερα τι του ζητείται κάθε φορά

Οι εκτελεστικές λειτουργίες είναι οι ανώτερες γνωστικές λειτουργίες που αφορούν στην αυτορρύθμιση, τη ρύθμιση της συμπεριφοράς του ατόμου και στην αποτελεσματική οργάνωση και χρήση πληροφοριών. Σε αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται ικανότητες, όπως ο σχεδιασμός, η αναστολή και η εναλλαγή των συμπεριφορών του ατόμου.

Δηλαδή, ένα άτομο που διαθέτει ένα ικανοποιητικό επίπεδο Εκτελεστικών Λειτουργιών, μπορεί:

- Να προσαρμόζει την συμπεριφορά του στις εκάστοτε εργασιακές συνθήκες και

➤ Να οργανώνει και να αξιοποιεί αποτελεσματικότερα την πληροφόρηση

Ο Logan (1985) συμπεριέλαβε τις παρακάτω συνιστώσες των εκτελεστικών λειτουργιών:

- 1) επιλογή ανάμεσα από διαφορετικές στρατηγικές για την εκπλήρωση μίας δοκιμασίας
- 2) δημιουργία της επιλεγμένης στρατηγικής για την εκπλήρωση της δοκιμασίας
- 3) εκτέλεση και διατήρηση της στρατηγικής για την εκπλήρωση της δοκιμασίας
- 4) αναστολή ή προσαρμογή της στρατηγικής σε απάντηση σε αλλαγές στους στόχους ή στο περιβάλλον της δοκιμασίας.

Πολλές από τις παραμέτρους των εκτελεστικών λειτουργιών, όπως για παράδειγμα ο αποτελεσματικός σχεδιασμός στρατηγικής για το μέλλον και η αναστολή της παρορμητικής συμπεριφοράς σχετίζονται με χαρακτηριστικά προσωπικότητας όπως η ευσυνειδησία που παίζουν ρόλο στην επαγγελματική επιτυχία.

Μία επιτυχημένη επαγγελματική σταδιοδρομία πολύ συχνά βασίζεται σε χαρακτηριστικά που σχετίζονται με εκτελεστικές λειτουργίες όπως η επίλυση προβλημάτων και η ικανότητα αποτελεσματικής διεκπεραίωσης των καθηκόντων του ατόμου. Ακόμη έχει βρεθεί ότι οι εκτελεστικές λειτουργίες σχετίζονται με τα επίπεδα νοημοσύνης αλλά και με το βαθμό κινητοποίησης του ατόμου, χαρακτηριστικά τα οποία επίσης συμβάλλουν στην επαγγελματική επιτυχία.

Μεθοδολογία Εξαγωγής Συμπερασμάτων

Δοκιμασία Αξιολόγησης Εκτελεστικών Λειτουργιών

Η **Δοκιμασία Αξιολόγησης Εκτελεστικών Λειτουργιών βασίζεται στο WCST** (Berg, 1948; Heaton et al, 1993), το οποίο είναι μία από τις περισσότερο ευρέως χρησιμοποιημένες δοκιμασίες για τον έλεγχο των εκτελεστικών λειτουργιών. Σε αυτή τη δοκιμασία ζητείται από τον εξεταζόμενο να ταιριάξει μία σειρά από κάρτες απάντησης με μία από τις 4 κάρτες ερεθίσματος.

Οι κάρτες απάντησης και οι κάρτες ερεθίσματος διαφέρουν σε τρεις παραμέτρους:

1. σχήμα του εικονιζόμενου στοιχείου,
2. αριθμό εικονιζόμενων στοιχείων, και
3. χρώμα των εικονιζόμενων στοιχείων σε κάθε κάρτα.

Ο εξεταζόμενος δεν πληροφορείται από τον εξεταστή ποια από τις τρεις διαστάσεις αποτελεί τη σωστή αρχή ταξινόμησης, αλλά μετά από κάθε προσπάθεια να ταιριάξει μία κάρτα απάντησης με μία κάρτα ερεθίσματος ο εξεταστής τον πληροφορεί εάν η προσπάθεια είναι σωστή ή όχι. Έτσι ο εξεταζόμενος διαμορφώνει υποθέσεις για τη σωστή αρχή ταξινόμησης, ως προς το χρώμα, ή τον αριθμό, ή το σχήμα και ελέγχει αυτές τις υποθέσεις με δοκιμή και πλάνη. Μετά από 10 συνεχόμενες σωστές απαντήσεις (συμπλήρωση μίας κατηγορίας) η αρχή ταξινόμησης αλλάζει. Αυτή η διαδικασία επαναλαμβάνεται αρκετές φορές.

Για την αξιολόγηση των εκτελεστικών σας δεξιοτήτων σας έχουν χρησιμοποιηθεί δείκτες που υπολογίζονται με βάση:

1. τον αριθμό των κατηγοριών που έχουν συμπληρωθεί,
2. τον αριθμό των λαθών,
- 2.η ύπαρξη λαθών εμμονής, δηλαδή η επανάληψη εφαρμογής της λανθασμένης αρχής ταξινόμησης),
3. λάθη σε νοηματικό επίπεδο,
4. αριθμός συμπληρωθέντων κατηγοριών, και
5. αδυναμία διατήρησης μίας αρχής μέχρι τη συμπλήρωση ολόκληρης της κατηγορίας.

Συμπεράσματα

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι βαθμολογίες σας στις επιμέρους εκτελεστικές λειτουργίες που αξιολογεί η δοκιμασία στη οποία εξεταστήκατε. Στην πρώτη και τη δεύτερη στήλη εμφανίζονται η ικανότητα στην οποία αξιολογηθήκατε και η περιγραφή της και στην τρίτη στήλη τα αποτελέσματά σας.

Ικανότητα	Περιγραφή	Σκόρ
1. Αριθμός κατηγοριών	Ο συνολικός αριθμός των κατηγοριών που συμπληρώθηκαν σωστά	4
2. Δοκιμασίες για την πρώτη συμπλήρωση	Ο αριθμός των δοκιμασιών που χρειάστηκαν για να συμπληρωθεί η πρώτη σωστή κατηγορία	16
3. Λάθη επιμονής	Το ποσοστό των δοκιμασιών όπου το άτομο επιμένει να απαντά με ένα κριτήριο το οποίο δεν είναι το σωστό	3

4. Λάθη συγκέντρωσης	Ο αριθμός των δοκιμασιών όπου το άτομο μπορεί να έχει δώσει μέχρι και πέντε σωστές απαντήσεις, αλλά δε διατηρεί τον κανόνα για να συμπληρώσει το σετ	0
5. Μάθηση	Ο βαθμός στον οποίο το άτομο «μαθαίνει να μαθαίνει» από τα λάθη του κατά τη διάρκεια της χορήγησης της δοκιμασίας	-0.22

Σύνοψη

Τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου να είναι ορατά στο χρήστη:

Με βάση τη γενική σας επίδοση στη δοκιμασία WCST, όπως αυτή αξιολογείται εξετάζοντας το συνολικό αριθμό των κατηγοριών που συμπληρώθηκαν σωστά, φαίνεται ότι οι είστε σε θέση να αξιοποιήσετε σε πολύ ικανοποιητικό βαθμό τις εκτελεστικές σας λειτουργίες, προκειμένου να αντεπεξέλθετε στις απαιτήσεις μίας κατάστασης.

Πιο συγκεκριμένα, ως προς τις ξεχωριστές παραμέτρους που εξετάζονται στην παρούσα δοκιμασία, από τον αριθμό των δοκιμασιών που χρειάστηκαν για να συμπληρωθεί η πρώτη σωστή κατηγορία, φαίνεται ότι σας πήρε λίγο χρόνο για να αντιληφθείτε τη διαδικασία του τεστ. Λόγω τις γενικά καλής επίδοσής σας, αυτό μπορεί να οφείλεται σε χαμηλά επίπεδα συγκέντρωσης στα αρχικά στάδια της δοκιμασίας.

Επίσης, με βάση τον αριθμό των λαθών επιμονής που έχετε υποπέσει, δηλαδή το ποσοστό των δοκιμασιών όπου συνεχίζετε να απαντάτε με ένα κριτήριο το οποίο δεν είναι σωστό, μπορεί να ειπωθεί ότι διαθέτετε σε πολύ μεγάλο βαθμό την ικανότητα της νοητικής ευελιξίας. Ως νοητική ευελιξία εννοούμε την ικανότητα του ατόμου να αλλάξει στρατηγική με στόχο να αυξήσει την αποτελεσματικότητά του.

Ακόμη, διαφαίνεται ότι η ικανότητά σας να διατηρήσετε τα αποθέματα συγκέντρωσής σας για να ολοκληρώσετε τη δοκιμασία είναι επίσης σε πολύ υψηλά επίπεδα. Αυτό το συμπεραίνουμε από τον αριθμό των λαθών συγκέντρωσης, δηλαδή των δοκιμασιών που ενώ δίνετε σωστές απαντήσεις δεν καταφέρατε να διατηρήσετε τον κανόνα για να συμπληρώσετε το σετ της κατηγορίας.

Τέλος, ο βαθμός στον οποίο «μαθαίνετε να μαθαίνετε» από τα λάθη σας είναι πολύ υψηλός. Αυτή η παράμετρος αντανακλά το μέσο όρο της αλλαγής στην αποτελεσματικότητα της αντίληψης ανά συνεχόμενη κατηγορία της δοκιμασίας, δηλαδή μας δείχνει το κατά πόσο βελτιώνεται η απόδοση του ατόμου κατά τη διάρκεια της δοκιμασίας

Συμπερασματικά, μπορεί να ειπωθεί ότι χρησιμοποιείτε με μεγάλη επιτυχία τις νοητικές ικανότητες που εμπíπτουν στην κατηγορία των εκτελεστικών λειτουργιών για να αντεπεξέλθετε στις απαιτήσεις του περιβάλλοντος και στα καθήκοντά σας.

